

ETHIEK EN ICT ARCHITECTUUR

Dilemma's en vragen

Dr. Ir. Anke van Gorp

Instituut voor Veiligheid
Lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

INLEIDING

- Techniek en systemen zijn niet neutraal
- In ontwerp al waarden
- Ontwerp stimuleert en laat bepaald gebruik toe
 - Interoperability
 - Standaardisatie
 - Algoritmen
 - Zelflerende systemen
 - Maakbaarheidsillusie

INTEROPERABILITY

- **Niet** interoperable: ICT in de gezondheidszorg, dit leidt tot fouten
- **Wel** interoperable: Data gaan door geschakelde systemen “reizen”
- Fouten bijna niet meer te herstellen

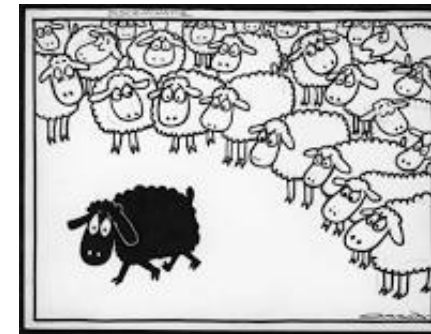
STANDAARDISERING EN DE NIET ZO PRECIEZE WERKELIJKHEID

- Standaardisering en precieze definities nodig voor digitalisering
- Werkelijkheid vaak niet zo zwart/wit
- Gebruikte begrippen anders gedefinieerd bijv woonadresbegrip of inkomen

ALGORITMEN

- Selectiviteit in data
- Ook in algoritmen keuzes, bijv. in wegingsfactor of wat relevant is om te includeren

- Gevolg: mogelijk grotere stratificatie van groepen mensen; discriminatie;
- *C5 Catholijn Jonker*

ZELFLERENDE SYSTEMEN EN MACHINE LEARNING

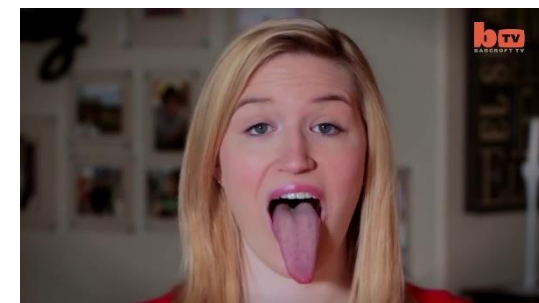
- Herhaling of versterking bias in trainingsset
- Geen echte uitleg meer mogelijk

- *C5 Catholijn Jonker*

AMAZON SOLLICITATIEROBOT

- Selectie van sollicitatieformulieren tot top 5
- Getraind op cv's van mensen die sinds 2004 waren aangenomen
- Vrouwen benadeeld
- Ongeschikte kandidaten

GOOGLE SEARCH "INTERESSANTE MENSEN" 19 SEPT 2018

ALGORITME, DATA EN OVERHEID

- Het is voor niet-ICT-specialisten onmogelijk te controleren of er geen fouten in algoritme staan
- Regels en wetten moeten geïnterpreteerd worden naar de specifieke situatie
- Gevolgen erg groot als je niet binnen de gestelde categorieën past
- Fouten werken als olievlek door systemen maar correcties niet
- Burger achteraf laten controleren kan maar beperkt oplossing bieden
- Al bij ICT architectuur ontwerp werken vanuit burger en publiek perspectief

- *C4 Jos van Dijk*
- Raad van State Ongevraagd advies over de effecten van de digitalisering voor de rechtsstatelijke verhoudingen en reactie erop door Widlak en Peeters NRC van 28 sept 2018

MAAKBAARHEIDSIDEAAL

- Kan je door gebruik van data het leven en de samenleving wel sturen of in de hand houden?
 - Alleen levensverzekering onder Vitality Program
 - Korting bij het behalen van doelen mbt beweging (bijv Fitbit, Apple Watch etc)
 - Gift cards als ze hun workouts en gezonde voeding bijhouden in een app
-
- <https://venturebeat.com/2018/09/19/john-hancock-will-require-fitness-tracking-for-all-life-insurance-policies/>